

STOCKHOLMS UNIVERSITET

Nationalekonomiska institutionen

John Hassler, Eva Skult

Tentamen på grundkursen, NE1060/8400 Moment: makroteori och stabiliseringspolitik , 10 poäng måndagen den 18 januari 2003

Skrivtid: 5 timmar. Utnyttja skrivtiden och håll kontakt med klockan. Skriv namn, personnummer och frågans nummer på varje blad. Besvara inte mer än en fråga på samma blad. Förklara de variabelbeteckningar du använder. Detta är särskilt viktigt om du inte använder samma variabelbeteckningar som boken. Ange alltid vad du har på axlarna i diagram du ritar och vad de olika kurvorna visar för samband.

Om du anser att en fråga är oklart formulerad: ange under vilka förutsättningar du har löst den.

Skriv tydligt, endast läsliga skrivningar kan bedömas. Inga hjälpmedel är tillåtna.

Tentamen består av en A-del och en B-del. A-delen korresponderar mot de tre duggor som givits under kursens gång, så att dugga 1 motsvarar fråga 1, dugga 2 motsvarar fråga 2 och dugga 3 motsvarar fråga 3. Den student som har blivit underkänd, d v s fått betyget U på en dugga alternativt inte har gjort den, skall svara på den korresponderande frågan i A-delen. Den student som blivit godkänd, d v s erhållit betyget G på en dugga, får betyget G+ på motsvarande fråga i A-delen och skall alltså inte svara på denna fråga. Endast nyregistrerade studenter har möjlighet att tillgodoräkna sig duggaresultat på denna tentamen. Duggaresultat från tidigare terminer får inte tillgodoräknas. Observera att rätt besvarad fråga vid en tentamen aldrig kan räknas tillgodo vid omtentamen.

På fråga 1-4 kan man erhålla betygen U, G eller G+. På fråga 5 kan man få U eller G. För betyget Godkänd på tentamen i sin helhet krävs G på fråga 1-4. För betyget Väl Godkänd på tentamen i sin helhet krävs G+ på fråga 1-4 och G på fråga 5. Fråga 5 rättas bara om studenten har G+ på fråga 1-4.

Lycka till!

Del A

Fråga 1 (behöver ej besvaras om du har klarat dugga 1 under HT03, du behöver 3 rätt av 5 för G, 4 av 5 för G+)

- a) I nationalräkenskaperna kan man beräkna BNP på tre olika sätt. Tanken med att använda tre olika ansatser är att man ska kunna kontrollera om resultaten är korrekta. Vilka är de tre sätten att beräkna BNP?
- b) Vad menas exakt med begreppet ”monetär neutralitet”?
- c) I lönebildningsmodellen antas att lönesättningen beskrivs av $W/P = F(u, z)$ och prissättningen av $W/P = 1/(1 + \mu)$, där W är nominallön, P är prisnivå, u är arbetslöshet, z representerar alla exogena variabler som direkt påverkar lönebildningen, μ är ett prispåslag och F är en funktion som är fallande i u och ökande i z .
 - i. Rita ett diagram som visar hur reallön och arbetslöshet bestäms.

- ii. Antag att arbetsrätten stärks så att arbetstagarnas förhandlingsstyrka i löneförhandlingarna ökar. Vilken exogen variabel ändras och hur påverkas jämviktslön och arbetslöshet? Visa i ditt diagram!
- d) Visa i ett IS-LM diagram vad som händer om prinsnivån faller.
- e) Beskriv i ord vilka mekanismer som ligger bakom att AD kurvan lutar nedåt.

Fråga 2 (behöver ej besvaras om du har klarat dugga 2 under HT03, du behöver 3 rätt av 5 för G, 4 av 5 för G+)

- a) Antag att befolkningstillväxten är 2% per år och teknologifaktorn växer med 1% per år i Solow-modellen och att ekonomin är i *balanserad tillväxt*. Hur snabb är tillväxten i BNP och hur snabb är tillväxten i BNP per capita?
- b) Använd AS-AD modellen för att analysera effekten av en ökning av den offentliga konsumtionen, G . Specificera hur priser och produktion ändras på kort sikt (priser kan avvika från de förväntade) och på medellång lång sikt (när förväntade och faktiska priser sammanfaller).
- c) Visa i ett AS-AD-diagram vad som händer på kort och på medellång sikt om det blir en plötslig ökning i exportefterfrågan.
- d) Antag att regeringen vill stimulera ekonomin genom att höja barnbidragen. Visa med hjälp av ett IS-LM-diagram vad som händer på kort sikt om
 - i. inga förändringar i förväntingarna sker,
 - ii. hushållen förväntar sig att att barnbidragshöjningen på sikt leder till högre skatter.
- e) Antag att regeringen vill stimulera ekonomin genom en expansiv finanspolitik. Visa med hjälp av ett IS-LM-diagram vad som händer på kort sikt under
 - i. flytande växelkurs,
 - ii. fast växelkurs.

Fråga 3 (behöver ej besvaras om du klarat dugga 3 (seminarieredovisningen) under HT03)

Phillips-kurvan.

- a) Den ursprungliga Phillips-kurvan anger ett samband mellan arbetslöshet och inflation. Beskriv detta samband.
- b) Från och med 1970-talet förefaller sambandet mellan inflation och arbetslöshet att förändras. Hur?
- c) Med hänvisning till bland annat Akerlof framför Lundborg och Sacklén i Ekonomisk Debatt 2002:3 ett alternativt samband mellan arbetslöshet och inflation. Beskriv detta.
- d) På vilket sätt skiljer sig de grundläggande antagandena bakom den förväntningsutvidgade Phillips-kurvan och det samband Lundborg och Sacklén för fram?

Del B

Fråga 4 (Minst 5 av delfrågorna måste vara godkända för betyget G och minst 8 för betyget G+)

- a) Rita upp ett diagram med utbud och efterfrågan för pengar. Ange tydligt vad som ska stå på axlarna. Visa i diagrammet vad som händer om konjunkturläget förbättras så att inkomsten Y ökar?
- b) Antag att ett lands ekonomi kan beskrivas av följande modell:
$$Y=C+I+G$$
$$C=100+0,5(Y-T)$$
$$I=50, G=200, T=200.$$
beräkna jämviktsinkomsten Y .
- c) Ge en förklaring *i ord* till varför IS-kurvan lutar som den gör.
- d) Använd Solow-modellen för att beskriva effekterna av en ökning i sparandet. Hur förändras BNP-tillväxten på kort och lång sikt?
- e) Använd AS-AD modellen för att analysera de dynamiska effekterna av en ökning i offentlig konsumtion. Antag att produktion är vid sitt normalläge i utgångsläget ($Y=Y_n$). Vad händer med produktion/inkomst och priser över tiden?
- f) Antag att världsmarknadsefterfrågan på svenska mobiltelefoner plötsligt ökar. Använd ett diagram med kurvor för inhemsk efterfrågan $C+I+G$ (DD-kurvan) och efterfrågan på inhemska varor $C+I+G+NX$ (ZZ-kurvan). Ange vilken, vilka kurvor som skiftar och vad som händer med produktion och nettoexport?
- g) Vad händer med växelkursen om riksbanken expanderar penningmängden? Använd ett IS-LM relationerna och ränteparitetsvillkoret (antingen i diagramform eller ekvationer).
- h) Använd dina kunskaper från Forslund/Holmlund "Arbetslöshet och arbetsmarknadspolitik" för att redogöra för hur arbetsmarknadspolitik kan påverka jämviktsarbetslösheten.
- i) När sparkvoten s ökar i Solow-modellen ökar också produktionen i steady state. Vad händer med konsumtionen?
- j) Om den reala växelkursen, ε förändras så påverkas nettoexporten $NX \equiv X(Y^*, \varepsilon) - \varepsilon IM(Y, \varepsilon)$ via tre mekanismer. Beskriv dessa och förklara åt vilket håll de påverkar NX om ε ökar (en real depreciering).

Fråga 5 (Rättas bara om samtliga av de fyra första frågorna bedömts med betyget G+)

Diskutera hur förutsättningarna för en stabil makroekonomisk utveckling med låg arbetslöshet i Sverige har påverkats av beslutet att inte införa euron som valuta. Försök ta med följande punkter:

- i. Hur ändras möjligheterna att använda finanspolitik och penningpolitik för att påverka produktion och sysselsättning? Under vilka

växelkursregimer (fast/flytande) kan dessa instrument användas och när är de som mest effektiva?

- ii. Vad kan vi förvänta oss vad gäller fluktuationer i nominella och reala växelkurser?
- iii. Riksbanken har valt ett något högre inflationsmål än ECB, har detta någon betydelse?